

KRAJSKÝ ÚŘAD
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
Odbor sociálních věcí
28. října 117, 702 18 Ostrava

Váš dopis zn.:

Ze dne:

Čj.:

Sp. zn.:

MSK 85460/2023
SOC/9760/2023/MAN
054.1 S5

Vyřizuje:

Telefon:

Fax:

E-mail:

Datum:

Mgr. Radek Maňák
595 622 428
595 622 126
posta@msk.cz
2023-06-23

VÝSTUP Z PRACOVNÍHO SETKÁNÍ

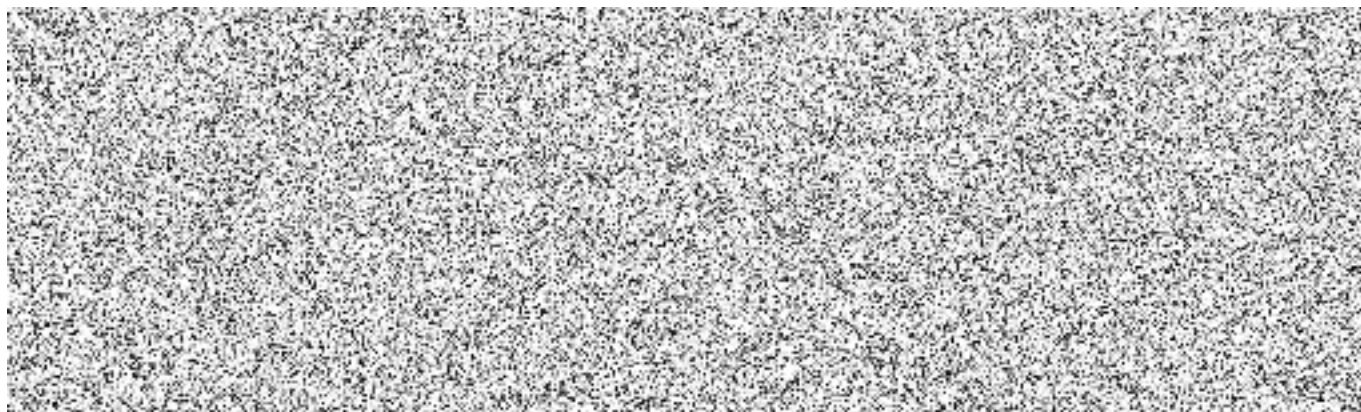
I.

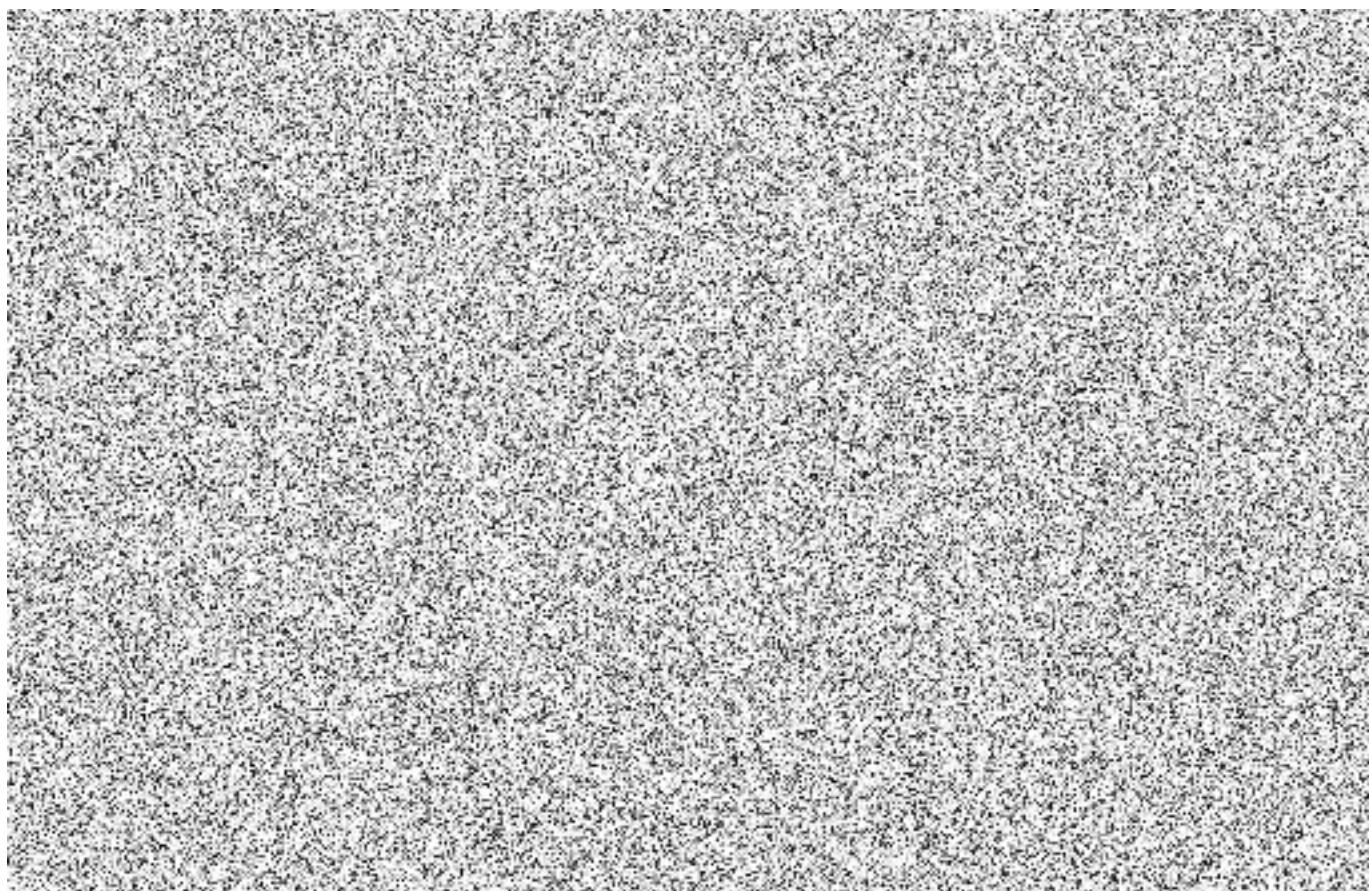
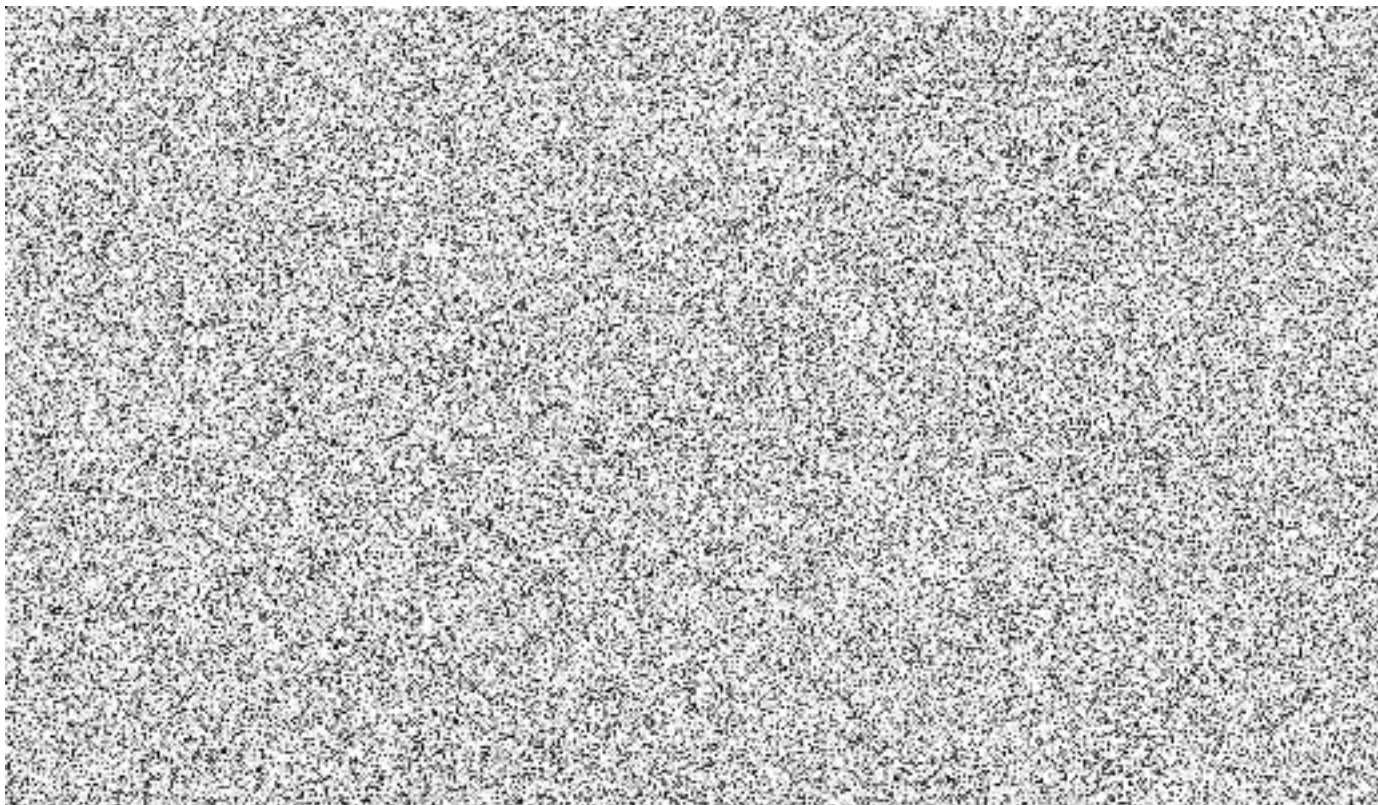
Zápis z porady

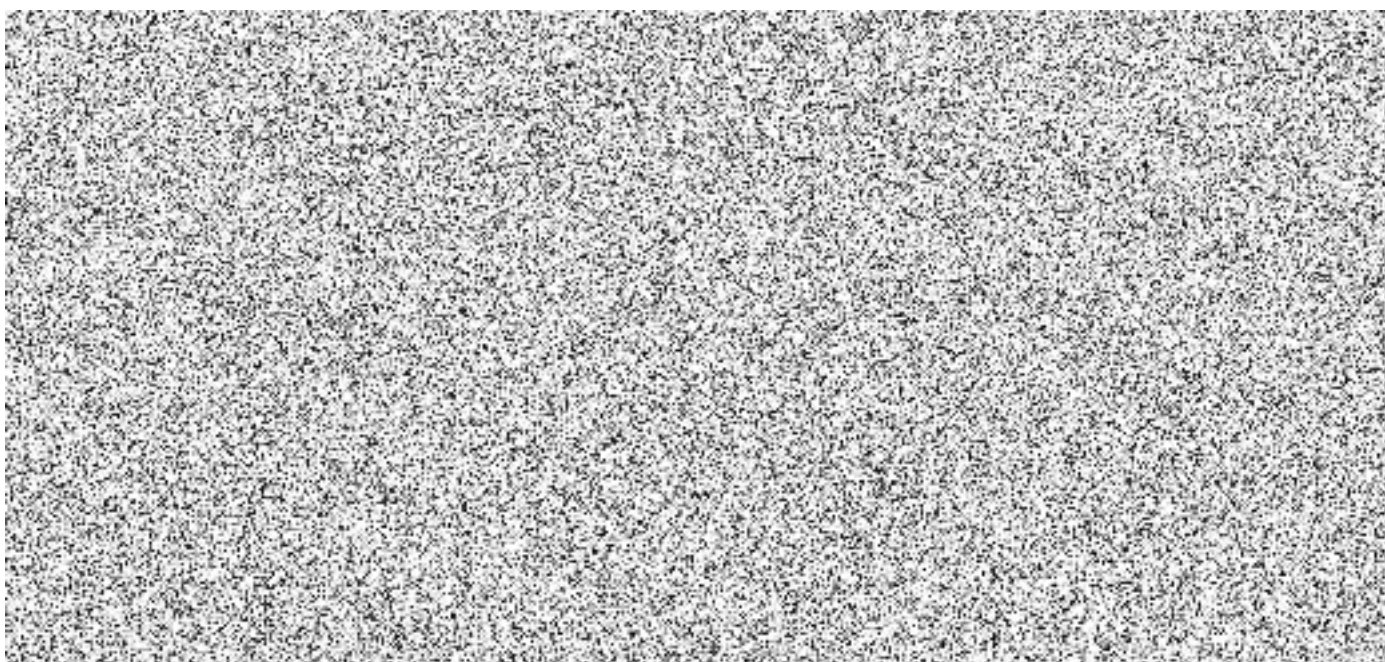
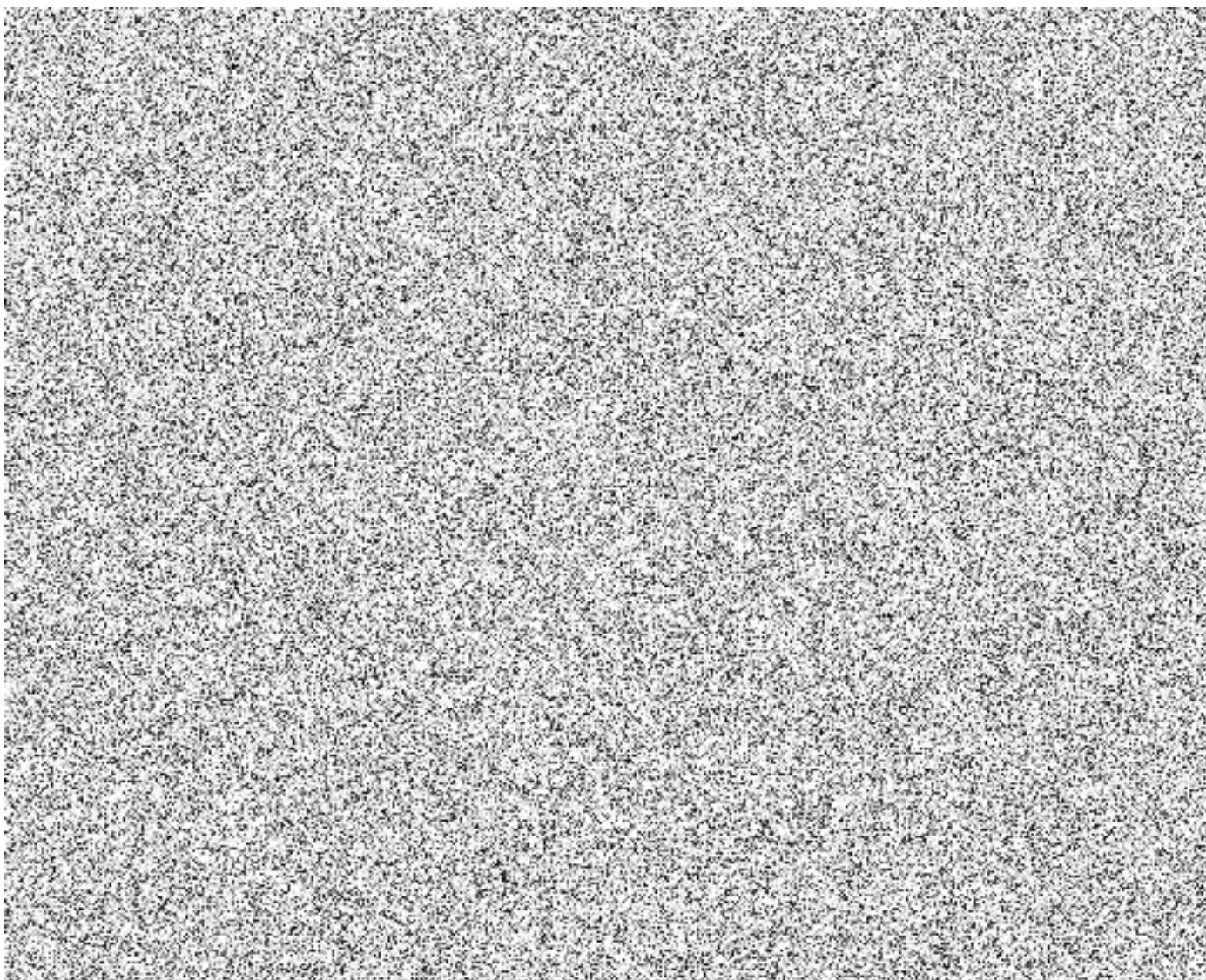
vedoucích pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí („OSPOD“) obecních úřadů obcí s rozšířenou působností („ORP“), která se uskutečnila dne **8. 6. 2023** od 9:00 hodin do 13:00 hodin kombinovanou formou. Zástupcům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, byly předány informace o:

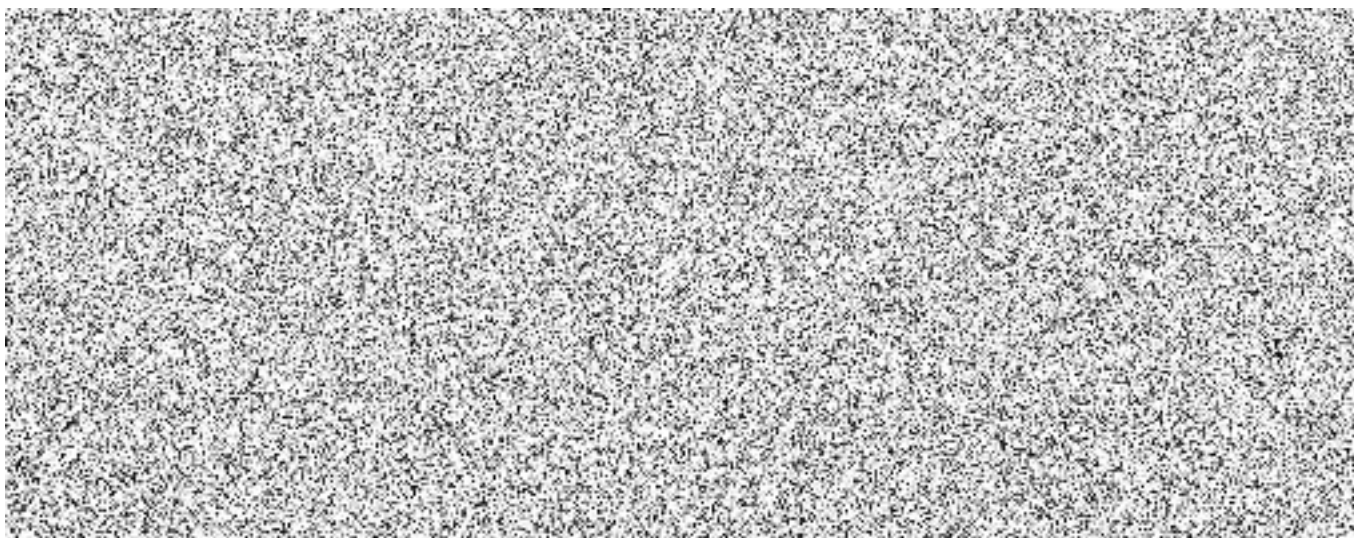
➤ **Setkávání KÚ MSK se zástupci Okresních soudů MSK**

Krajský úřad realizuje od dubna 2023 setkávání s Okresními soudy v MSK. Obsahem jsou setkávání primárně zaměřena na problematiku sociální ochrany – problematika veřejného opatrovnictví (opatrovnictví dospělých osob) a **kolizního opatrovnictví nezletilých dětí v soudních řízeních**. Při setkáních bylo mj. hovořeno o možnostech dalšího setkávání, kdy se většině soudů jeví užitečné setkávání se zástupci Městských úřadů, současně by uvítali při těchto setkáváních přítomnost zástupců KÚ, a to i s ohledem na jejich časovou vytíženost. **Pakliže bude ORP (OSPOD nebo obecná sociální práce) realizovat pracovní setkání se zástupci soudů, prosíme o předání této informace i ke krajskému úřadu k případné účasti.**

Zápis z porady i s prezentací bude k dispozici ke stažení na portálu pro obce v sekci: *Sociální oblast Sociálně-právní ochrana dětí – Metodické dny, porady vedoucích SPOD*

Za spolupráci děkujeme.

Příloha

Prezentace „Porada 8. 6. 2023 Aktuality z agendy SPOD“

Porada vedoucích pracovníků OSPOD 8. 6. 2023

Zpracoval(a):

Datum: 8. 6. 2023

*Zavedli jsme systém řízení kvality
a systém environmentálního řízení a auditu*

Aktuality z OSPOD / **Setkávání s okresními soudy**

- 27.4. OS Karviná + pobočka Havířov
- 10.5. OS Ostrava
- 19.5 OS Nový Jičín
- 22.5. OS Bruntál + pobočka Krnov
- 15.6. OS Frýdek-Místek
- 16.6. OS Opava

Okruhy/témata:

- Veřejné opatrovnictví v ČR
- Vývoj SPOD v čase
- Kolizní opatrovnictví vykonávána OSPOD v čase (metodika MPSV/KÚ)
- Stav a vývoj NRP v MSK (aktivity KÚ MSK v oblasti NRP)

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí v čase

- r. 1999 – s účinností od 1.1.2000 ZSPOD
- r. 2013 – reforma péče o ohrožené děti
- r. 2022 – omezení institucionální péče o nejmenší děti, změny systému ochrany a pomoci u dětí ve ZDVOP
- r. 2022 – „malá“ pěstounská novela – především dávkové systémy
- r. 2023 – „velká“ pěstounská novela – změny postupu OÚ ORP a KÚ při zprostředkování NRP (v legislativním procesu)

Posílení postavení/vnímání dětí jako subjektu nositele svých práv a změna modelu činnosti OSPOD od úřednického modelu k modelu sociálnímu + průnik soukromoprávních prvků do činnosti OSPOD

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Kolizní opatrovnictví – východisko

V posledních desetiletích dochází v zahraničí k vyčleňování hromadného zastoupení dětí, tedy poručenství a opatrovnictví, z působnosti subjektů, resp. orgánů vykonávajících veřejnou ochranu dětí a mládeže. Rovněž i u nás je, zejména v posledních letech, stále více odbornou i dotčenou veřejností pocítován souběh výkonu těchto agend u jednoho orgánu, v jednom organizačním útvaru a zdánlivě podle týchž procesních norem jako nevhodný či přímo nežádoucí. Zdroj: MPSV (důvodová zpráva k novele ZSPOD r. 2023)

Ministerstvo spravedlnosti na tuto skutečnost upozornilo ve svém materiálu již v r. 2017 – ***Analýza aktuálních otázek výživného*** (str. 71)

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Kolizní opatrovnictví – v čase

2017

MS ve svém materiálu "*Analýza aktuálních otázek výživného*" na str. 71 an. Uvedlo, že „**Sociálně-právní ochranu dětí**, jak je ukotvena ve stávající právní úpravě, lze rozdělit na **dvě základní činnosti, které by ze strany OSPOD neměly být vykonávány kumulovaně...Výkon veřejného opatrovnictví a poručenství je k této agendě přidružován historicky**, přičemž s posunem modelu činnosti OSPOD od úřednického modelu k modelu sociálnímu, který byl akcentován především novelou ZOSPOD č. 401/2012 Sb., se mj. i s ohledem na personální obsazení tohoto orgánu **tento stav ukazuje jako čím dál tím neudržitelnější...**Nelze přehlédnout, že i v zahraničí dochází k oddělení funkce orgánu zajišťujícího sociální pomoc a podporu ohroženým dětem a jejich rodinám a vykonávajícího nad těmito rodinami dohled na straně jedné a orgánu, zajišťujícího procesní zastoupení dítěte v soudním řízení.

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Kolizní opatrovnictví – v čase

2018

II.ÚS 725/18 ze dne 8. 10. 2018 (odst. 53 a dále) – Očkovací povinnost a **participační práva dítěte** ve sporu rodičů o jeho očkování

2019

KÚ MSK začal pracoviště SPOD vést k rozlišení rolí/činností při výkonu SPOD

2020

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23.04.2020 č. 5 A 57/2018 – 33,

Rozsudek NSS ze dne 12.08.2020 – 1 As 144/2019 – 48

2021

Usnesení NSS ze dne 06.05.2021 – Komp 3/2018 – 87

2022

novela ZSPOD (zákonné formální odlišení rolí OSPOD v rámci vedení spisových dokumentací)

2023

návrh legislativní změny zákona ZSPOD

Aktuality z OSPOD / **Setkávání s okresními soudy**

Kolizní opatrovnictví – současnost

Mezikrajské mapování MPSV praxe soudů a OSPOD

- očekávání od role/osoby KO vykonávané OSPOD se většinou liší soud od soudu a soudce od soudce
- pozitivní se téměř ve všech krajích jeví občasné společné setkávání soudců a pracovníků OSPOD
- obecně je **tlak na novou právní úpravu**
- ve 4 krajích re realizována Cochemská praxe
- **Další postup MPSV: novela ZSPOD (forma), setkání s MSp, soudci (obsah).**

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Metodické vedení OSPOD (KO) v MSK

MPSV – Základní (zákonný) rámec (leden 2022)

Zdroje pro důsledné rozlišování rolí OSPOD (coby veřejnoprávní nevvrchnostenské postavení OSPOD při plnění úkolů KO a role vrchnostenského postavení OSPOD při výkonu SPOD)

- II. ÚS 725/18 z 8. 10. 2018 (odst. 53 a dále)
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23.04.2020 č. 5 A 57/2018 – 33
- Komp 3/2018 – 87 – Usnesení NSS ze dne 06.05.2021
- ÚS sp. zn. I. ÚS 3065/2021 ke střídavé péči

Podpůrně nejen pro téma kolizní opatrovnictví jsou využívány závěry rodině-právních symposií Justiční akademie

ROLE pracovníka OSPOD	Koordinátor SPOD (veřejnoprávní ochrana)	Kolizní opatrovník (procesní opatrovník) pro soudní řízení/SŘ
VÝZNAM	Ochrana ohrožených dětí – „Lepidlo“, které drží systém ochrany dětí a zajišťuje efektivitu a kontinuitu služeb	Souvisí se zajištěním výkonu procesních práv člověka, který je z nejrůznějších důvodů nemůže vykonávat – ochrana zájmů a práv opatrovance
PROCES	Oprávněn a povinen ke • Zjišťování/sběr informací/šetření • (Vy)hodnocení • Plánování (IPOD) • Monitorování • Poradenství/Opatření/ukládání povinností/rozhodování Úkony činí z pozice vrchnostenského správního orgánu v rámci výkonu veřejné moci	Oprávněn a povinen • navázat kontakt s opatrovaným (§ 466, § 467 o.z.) • zjistit stanoviska účastníků § 946 o.z.) • činit jménem zastoupeného pouze procesní úkony (vyjádření, návrhy, právo závěrečné řeči, nahlížení do spisu) • je povinen dbát pokynu soudu OSPOD realizované činnosti vycházejí z úpravy opatrovnictví a poručenství obsažené v Občanském zákoníku – nejsou vrchnostenskou správní činností
CÍL	(Dočasné) poskytnutí ochrany/pomoci - aktivizace rodiny	Zajištění přístupu ke spravedlnosti (v širším slova smyslu – přístup k soudu, participace dítěte)
LEGISLATIVA	• Zákon SPOD (§ 6, 8, 10, 12, 13, 19 odst. 4, 29, nebo 32 odst. 3) • Standardy SPOD • Správní řád • a podpůrně zákon o soc. službách, zákon o ÚV, vychází také z O.Z ale jeho úkony nejsou tímto soukromoprávním předpisem řízeny.	• O.Z. (§§ 465, 466, 467, 943 a násl.,) • O.S.Ř • Z.Ř.S. (zejména § 469 – zvláštní ustanovení k obecnému § 29 o.s.ř.) • ZSPOD? • Správní řád?

Aktuality z OSPOD / **Setkávání s okresními soudy**

- ❑ Metodickým řídícím orgánem pro OSPOD je MPSV, je potřeba respektovat jejich metodické vedení....**chceme zachovat/zvyšovat kvalitní zastoupení dětí u soudů = HLEDÁME MOŽNOSTI CESTY**
- ❑ Nedošlo ke změně zákona...**ale je zapotřebí začít vnímat rozdílnost a specifičnost jednotlivých rolí OSPOD = PŘIPRAVUJEME SE NA ZMĚNU**
- ❑ Odpovědnost za kontrolu KO a řešení případných stížností na KO náleží soudu...**ale kontrola formálních náležitostí/činností OSPOD při výkonu této role spadá i pod kontrolu KU = METODIKA K OSPOD ZAMĚŘENA** na způsob náležitého zastoupení dětí tzn. navázat kontakt se zastupovaným dítětem/s rodiči či jinými osobami, avšak bez využití jinak vrchnostenského postavení OSPOD (KO = rovnocenný účastník soudního řízení)
- ❑ Může pracovník OSPOD v roli KO vnímat konflikt loajality ke dvěma institucím? **= KOMUNIKACE**

Aktuality z OSPOD / Setkávání s okresními soudy

Shrnutí doporučení KÚ pro OSPOD v roli KO:

Vůči soudu, zastupovanému dítěti a rodičům, případně dalším osobám je oprávněn a povinen plnit toliko ty povinnosti, které mu z jeho role opatrovníka vyplývají podle oz., o.s.ř., z.ř.s. a z jiných předpisů např. Úmluva o právech dítěte, Evropská úmluva o výkonu práv dětí, aj.

OSPOD jako KO neprovádí „dokazování“ a při zjišťování skutečností potřebných pro zastupování dítěte nevyužívá svých oprávnění daných ZSPOD (vrchnostenských oprávnění). Případná jednání/šetření provádí primárně pro svou potřebu a na základě „dobrovolnosti“ dotčených osob.

Pakliže soud od OSPOD žádá informace potřebná k řízení (§ 128 o.s.ř. – zpravidla prošetření poměrů rodičů/rodiny/dítěte), je k této součinnosti povinen OSPOD nikoli však OSPOD v pozici KO.

Výstupy OSPOD vykonávajícího vedle role KO současně také úkony OSPOD směrem k soudu (podle ustanovení § 51 odst. 3 ZSPOD) jsou odlišeny.